

Duhovni utrip slovenskega naroda

V prispevku, ki nikakor ne more biti popoln, se bom omejil predvsem na krščanski utrip slovenskega naroda, ne da bi pri tem omenjal podrobnosti in številke. Zavedam pa se, da ima izraz 'duhovni utrip' širši in tudi drugačen pomen kakor izraz 'krščanski utrip'. Besedo 'utrip' bom uporabljal tudi v povezavi s 'srcem', našim in Jezusovim. Utrip srca čutimo in ga zaznavamo s pritiskom na žilo ali z aparatom. Ali bi lahko rekli, da ima slovenski narod srce, duhovno srce? Srce Cerkve na Slovenskem je Kristusovo srce, ki je na poseben način navzoče v sveti evharistiji. Vprašanje pa je, koliko sploh dopuščamo temu Srcu, da utripa in pošilja duhovno kri svoje milosti po duhovnih žilah do vsake župnije, vsake družine in vsakega posameznega kristjana. Kaj je tisto, kar povzroča, da se duhovne žile začnejo mašiti? In če te žile zakrnijo? Mar je potem kaj čudnega, če imamo toliko duhovnih infarktov?

Božji načrt s slovenskim narodom

Kakšen načrt ima Bog s slovenskim narodom? Za kaj bomo odgovarjali pred večnim Sodnikom pri vesoljni sodbi? Vemo za načrt, ki ga je imel Stvarnik s starozaveznim Božjim ljudstvom, iz katerega je izšel Odrešenik. Prav tako vemo za načrt, ki ga ima z vesoljno Cerkvijo, z novozaveznim Božjim ljudstvom. Že prerok Jeremija je napovedal, da bo prišla nova zaveza: "Svojo postavo bom dal v njihovo notranjost in v njih srce jo bom zapisal. Jaz bom njihov Bog in oni bodo moje ljudstvo" (Jer 31,33). To novo zavezo je ustanovil Kristus s svojo smrtjo na križu in vstajenjem. Iz nje izvira novo Božje ljudstvo. Temu ljudstvu se priključi tisti,

ki se spreobrne in sprejme vero v Kristusa ter se da krstiti.

Jezusove besede na začetku njegovega javnega delovanja: "Spreobrnite se in verujte evangeliju!" (Mr 1,15) veljajo tudi nam Slovencem. Prav tako besede: "Jaz sem prišel, da bi imeli življenje in ga imeli v obilju" (Jn 10,10). V Kompendiju Katekizma katoliške Cerkve je takoj na začetku kot odgovor na vprašanje "Kakšen je Božji načrt za človeka?" zapisano: "Bog, ki je sam v sebi neskončno popoln in blažen, je po svojem načrtu iz čiste dobrote svobodno ustvaril človeka, da bi ga naredil deležnega blaženosti Božjega življenja."

Z drugimi besedami bi lahko rekli: Božji načrt s slovenskim narodom je ta, da bi vsi Slovenci postali sveti, da bi živeli po Božji volji in se zveličali. Veljajo besede sv. Pavla: "To je Božja volja, vaše posvečenje" (1 Tes 4,3). Slovenski svetniki in mučenci so naše duhovno bogastvo. Ti zelo dvigajo duhovni utrip slovenskega naroda. Dobro znamenje je, da je prav v zadnjih letih veliko kandidatov v postopku za razglasitev za blažene, da ne bo blaženi Anton Martin Slomšek sameval na slovenskem svetniškem nebu. Premalo pa storimo, da bi se postopek pospešil. Tudi tisti skriti kristjani, ki danes v preprostem vsakdanjem življenju uresničujejo herojske kreposti, so velik duhovni zaklad Cerkve na Slovenskem. Ti so naše upanje. Mnogo je bilo zglednih slovenskih duhovnikov, ki so po 2. svetovni vojni junaško prenašali težo dolgotrajnih krivičnih zaporov in kljub hudim pritiskom takratne komunistične oblasti niso klonili, ampak so ostali Cerkvi zvesti.

Slovenski narod seveda ni isto, kot je Cerkve na Slovenskem. Danes mnogi Slovenci

niso niti krščeni in torej niso katoliški verniki. Zakonik Cerkvenega prava določa: "Verniki so tisti, ki se s krstom včlenijo v Kristusa in postanejo Božje ljudstvo" (kan. 204). V tem pogledu je situacija bistveno drugačna in mnogo slabša, kot je bila pred 2. svetovno vojno. Tudi mnogi krščeni se ne prištevajo k Cerkvi ali pa živijo brez povezave z njo. Vendar tudi ti lahko na svoj način prispevajo k duhovnemu utripu slovenskega naroda. Vse, kar je pri njih pozitivnega, moramo ceniti in poudarjati zlasti tisto, kar nas z njimi druži. Pri tem pa sami ne bomo odstopali od verskih resnic in moralnega nauka, ki ga je Cerkev prejela od Gospoda.

Drugi, ki še niso in morda nikoli ne bodo krščeni, so po nauku 2. vatikanskega cerkvenega zbora na različne načine naravnani na Božje ljudstvo (prim. C 16). Torej so vsi Slovenci, pa naj se prištevajo med verne ali ne, na nek način povezani s Cerkvijo na Slovenskem. Ona se mora čutiti odgovorna za vse. Po nauku 2. vatikanskega cerkvenega zbora so h katoliški edinosti Božjega ljudstva naravnani "prav vsi ljudje, ki jih Božja milost kliče k zveličanju" (C 16). V tem pogledu bi lahko rekli, da je Kristusovo srce tudi srce slovenskega naroda. Kristus je za vse Slovence umrl na križu in nato vstal ter vsem daje dovolj milosti, da se zveličajo. Če kdo tega cilja ne bo dosegel, bo sam kriv. Marija je naša duhovna mati in Sveti Duh je duša slovenskega naroda. Nebeški Oče je tudi Oče slovenskega naroda. On nas je ustvaril, Kristus nas je odrešil, Sveti Duh nas posvečuje. Lahko rečemo, da ima Slovenija in z njo slovenski narod tudi svojega angela varuha. Ko se je leta 1916 angel prikazal trem fatimskim pastirkom, se je predstavil kot angel Portugalske.

Kaj vpliva na duhovni utrip slovenskega naroda?

Vsekakor so na duhovni utrip slovenskega naroda in predvsem Cerkve na Sloven-

skem vplivali, še vplivajo in bodo vplivali tudi v prihodnosti predvsem trije dogodki: Drugi vatikanski cerkveni zbor, Plenarni zbor Cerkve na Slovenskem in ustanovitev treh novih škofij. Po Drugem vatikanskem cerkvenem zboru je na zunaj najbolj vidna sprememba na področju liturgije, ki je popolnoma prenovljena in poteka v slovenskem jeziku. Po Plenarnem zboru, ki je brez dvoma razgibal Cerkev na Slovenskem, pa je najbolj vidno dejstvo, da je vsako leto pri nas posvečeno posebni temi. Tako je bilo leto 2007 posvečeno Svetemu pismu, leto 2008 pa je posvečeno družini. O vsebini Sklepnega dokumenta in o doseženih sadovih smo razpravljali na posebnih srečanjih: župnijskih, dekanijskih in škofijskih. V letu 2008 pa se bo o (ne)uresničevanju Sklepnega dokumenta Plenarnega zbora zamislila skupaj vsa Cerkev na Slovenskem.

Vse to dogajanje je vidno na zunaj, kaj pa se je na podlagi Drugega vatikanskega cerkvenega zbora in Plenarnega zbora Cerkve na Slovenskem ter vsega drugega na zunaj vidnega prizadevanja dejansko zgodilo v srcih posameznih vernikov in verskih občestev ter bo v njih tudi za trajno ostalo, pa je drugo vprašanje. Nanj bi mogel pravilno odgovoriti samo Stvarnik. Presojamo lahko le po zunanjih znamenjih pri posameznikih in skupnostih. Ta znamenja kažejo na pozitivno notranje dogajanje. Veljajo pa besede, ki jih je Gospod v Stari zavezi rekel Samuelu, ko je ta med Jesejevimi sinovi izbral kralja: "Gospod ne vidi, kakor vidi človek. Človek namreč vidi, kar je pred očmi, Gospod pa vidi v srce" (1 Sam 16,7).

Ko razmišljamo o duhovnem utripu slovenskega naroda v zadnjih desetletjih in predvsem danes, se moramo vprašati, ali se je v kristjanih okrepila ljubezen do Boga in do bližnjega ali pa se je morda celo ohladila. Ko je učitelj postave Jezusa vprašal, katera je največja zapoved v postavi, je Jezus odgovoril:

Angel Stvarjenja in Božične noči, 2007. Vitraj, poslikava na ploščo iz večbarvnega taljenega stekla, 176 x 56 x 1,5 cm. Kapela Božje ljubezni, Dom dr. Janka Benedika, Radovljica.

“Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem, z vso dušo in z vsem mišljenjem. To je največja in prva zapoved. Druga pa je njej podobna: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Na teh dveh zapovedih stoji vsa postava in preroki” (Mt 22,37-40). Kdor resnično ljubi Boga in bližnjega, izpolnjuje tudi vse druge zapovedi in živi po evangeliju. Ljubezen namreč vse, kar je težko, napravi lahko.

Smo pred vprašanjem, kaj je tisto, ali bolje: kdo je tisti, ki najbolj vpliva na človeka in od znotraj spreminja njegovo srce. Brez dvoma je to Kristus sam, ki deluje po Svetem Duhu, saj poznamo njegove besede: “Brez mene ne morete storiti ničesar” (Jn 15,5). Jezus je ta stavek izrekel v povezavi s priliko o trti in mladikah: “Ostanite v meni in jaz v vas. Kakor mladika ne more sama roditi sadu, če ne ostane na trti, tako tudi vi ne, če ne ostanete v meni. Jaz sem trta, vi mladike. Kdor ostane v meni in jaz v njem, ta rodi obilo sadu, kajti brez mene ne morete storiti ničesar” (Jn 15,4-5).

Iz Jezusovega nauka sledi, da k duhovnemu utripu slovenskega naroda najbolj prispevajo tisti, ki so najbolj povezani z njim, tj. tisti, ki so njegove najbolj rodovitne mladike. Zato bi pri našem duhovnem prizadevanju moralo biti v ospredju vse, kar nas najbolj povezuje s Kristusom in po njem s troedinim Bogom. Iz povezanosti z njim bo v nas rasla ljubezen do Boga in do bližnjega.

Tudi trije prej omenjeni dogodki, ki imajo veliko objektivno vrednost, dobijo za posameznega slovenskega kristjana vrednost predvsem po tem, koliko vplivajo na njegovo ljubezen do Boga in do bližnjega.

Seveda se je v Cerkvi na Slovenskem v zadnjih desetletjih zgodilo še marsikaj drugega, kar je tudi pomembno za našo vernost. Spomnimo se na dvakratni obisk pokojnega papeža Janeza Pavla II., na razglasitev škofa Antona Martina Slomška za blaženega ter na obisk kipa fatimske Marije romarice pred desetimi

leti. Na mladino gotovo pozitivno vpliva vsakoleten množičen shod na tretjo soboto v septembru v Stični, kjer se zbere okrog sedem tisoč fantov in deklet. Zelo množična so romanja v Medžugorje, čeprav nadnaravnega značaja Marijinih prikazovanj Cerkev še ni priznala, posamezna pričevanja pa kažejo, da marsikdo tam najde ali poglobi svojo vero. Tudi v Lurd in Fatimo Slovenci radi romajo, pa seveda v domača romarska svetišča. Na vsako romanje bi se bilo treba dobro pripraviti, da bi bilo res pravo romanje in ne (samo) izlet.

Utrip Kristusovega srca

Prerok Jeremija je pripadnikom izraelskega ljudstva, ki so bili v babilonski sužnosti, posredoval tolažilno Božjo napoved: "Glej, zberem jih iz vseh dežel, kamor sem jih izgnal v svoji jezi in srdu in velikem gnevu, in jih pripeljem nazaj v ta kraj ter poskrbim, da bodo varno prebivali. Moje ljudstvo bodo in jaz bom njihov Bog. Dal jim bom eno srce in eno pot, da se me bodo vselej bali, v srečo sebi in svojim otrokom za seboj" (Jer 32,37-39).

Besedilo naznanja, da bo starozavezno Božje ljudstvo imelo 'eno srce', ki bo popolnoma naravnano na Boga in njegovo voljo. V tem srcu ne bo več prostora za zlo. Beseda 'pot' pomeni novo življenjsko prakso izraelskega ljudstva.

Podobno napoved za izgnance imamo pri preroku Ezekielu: "Dal jim bom eno srce in novega duha bom položil v njihovo notranjost. Odstranil bom kamnito srce iz njihovega telesa in jim dal meseno srce, da se bodo ravnali po mojih zakonih, se držali mojih odlokov in jih izpolnjevali. Moje ljudstvo bodo in jaz bom njihov Bog. Tistim pa, katerih srce teka za ostudnostmi in gnusobami, bom njihovo ravnanje spravil na njihovo glavo, govori Gospod Bog" (Ezk 11,19-21).

Prerok napoveduje, da bo izvoljeno ljudstvo imelo 'eno srce in novega duha'. Gre za popolno prenovo vsega bitja: mišljenja, čus-

tvovanja in volje. Meseno srce je tisto, ki je živo in sprejemljivo za Božjo postavo. Obrazec "Moje ljudstvo bodo in jaz bom njihov Bog" najpreprosteje in obenem najpopolneje izraža medsebojno povezanost med Bogom in izvoljenim ljudstvom.

Napovedi prerokov Jeremija in Ezekiel se v polnosti niso uresničile na starozaveznem Božjem ljudstvu. Udejanjile so se na novozaveznem Božjem ljudstvu, na Cerkvi. Zato veljajo tudi za Cerkev na Slovenskem in v povezanosti z njo za slovenski narod. Prerok tudi nam govori: "Moje ljudstvo bodo in jaz bom njihov Bog." To je čudovit program, ki pa smo ga, žal, z naše strani le deloma uresničili. 'Ena pot' je pravzaprav Kristus, saj je rekel: "Jaz sem pot, resnica in življenje" (Jn 14,6).

'Eno srce', o katerem govorita preroka Jeremija in Ezekiel, je v novozaveznem Božjem ljudstvu in zato tudi v Cerkvi na Slovenskem Kristusovo srce. V povezanosti s Cerkvijo na Slovenskem pa je Kristusovo srce tudi srce slovenskega naroda. Po besedah preroka Ezekiel je Kristusovo srce tudi 'meseno srce', ki zahteva, da se ravnamo po Božjih zapovedih. Jezusovo srce deluje in poganja duhovno kri svoje milosti po duhovnih žilah slovenskega naroda, kjer so te žile žive ter niso zakrnele in ne zamašene. Marsikje opažamo, da se te žile mašijo, pa naj bo to pri kristjanih ali pri drugače mislečih: pri posameznikih, po družinah in župnijah. Premnogi namreč ne poznajo in ne priznavajo več greha in se ne ozirajo na Božje zapovedi.

Čim bolj bomo povezani s Kristusom, tem bolj bo njegovo Srce utripalo v slovenskem narodu. Čim več kristjanov bo imelo Jezusa Kristusa za svoje središče, tem bolj bo tudi zaznaven duhovni utrip slovenskega naroda.

Proces razkristjanjevanja

Večkrat kdo navaja, koliko škode je povzročil komunistični totalitarizem. To seve-

da drži. Vendar pa moramo upoštevati, da na Zahodu, kjer ni bilo komunizma, duhovno stanje ni nič boljše od našega, ampak še prej celo slabše. Tam so v žalostnem procesu razkristjanjevanja precej pred nami. Ali jim bomo v vsem slabem sledili?

Zelo pomemben dogodek za slovenski narod je bila njegova razdružitev od Jugoslavije in osamosvojitve ter osvoboditev izpod komunističnega totalitarizma, ki je vseskozi na različne načine oviral versko svobodo. Človek bi pričakoval, da bo ta dvojna osvoboditev prinesla slovenskemu narodu pravcato versko renesanso. Res so se posamezniki, ki so se prej iz strahu pred režimom držali daleč od Cerkve, vključili vanjo in začeli redno obiskovati obrede. A teh povratnikov ni prav veliko. V vernikih je še vedno ostal zakoreninjen strah, ki preprečuje, da bi svojo vero sproščeno pokazali tudi v javnosti.

Za pravilno svobodno življenje je potrebna osebna zrelost, ki pa je marsikdo ni imel. Že sv. Pavel se je zavedal dvoreznosti svobode, ko je zapisal: "Vi ste namreč poklicani k svobodi, bratje. Le da vam svoboda ne bo pretveza za meso, temveč služite drug drugemu po ljubezni" (Gal 5,13).

Kmalu po osamosvojitvi Slovenije se je celo pospešil proces razkristjanjevanja, ki pri večini kristjanov vodi v versko brezbriznost. Čuti se porast liberalizma in framasonstva. Zato se je duhovni utrip slovenskega naroda precej poslabšal in se še slabša. Gremo za Zahodom in ga posnemamo v slabem, ne v dobrem. Starejši, ki odhajajo, niso uspeli svoje vere prenesti na svoje potomce. Mnogi mladi rastejo in živijo brez Kristusa, brez moralnih in verskih vrednot. Prelom s preteklostjo in njenimi vrednotami, ki se je leta 1945 nasilno izvršil, se je zdaj še poglobil. V veliki meri razdiralno vplivajo mediji. Ti ustvarjajo novo kulturo, ki je večkrat v nasprotju s človeškim in krščanskim čutenjem in ravnanjem. Uveljavil se je praktični materiali-

zem in porabništvo ter uživaštvo. Človek, ki je silno napredoval na področju znanosti in tehnike, je po drugi strani zelo zaostal in celo nazadoval na področju duhovnosti.

Katastrofalen je padec vrednot, različne oblike zasvojenosti se vedno bolj širijo, tudi mnogi kristjani jemljejo iz evangelija le tisto, kar jim prija, ne pa vseh Jezusovih zahtev. Marsikdo sicer sprejema Kristusa, a ne njegovih zapovedi. Velika nadloga je razvajenost, ki se kaže že pri vzgoji otrok v domači družini. Ti otroci pozneje ne bodo zmogli biti dobri družinski očetje in matere ter uspešni vzgojitelji svojih otrok. Sploh je družina v veliki krizi in v precejšnji meri celo v razpadu. Upada število rojstev, veliko je splavov in mnogo je ločenih zakonov. Včasih so vsaj v javnosti večinoma zagovarjali vrednote, ki so skladne z desetimi Božjimi zapovedmi, danes pa celo parlament sprejema zakone, ki so v očitnem nasprotju s temi zakoni. Dovoljen je splav, istospolne zveze; skupno življenje brez sklenitve zakona prinaša celo materialne koristi. V prejšnjih časih je javno mnenje vse te stranpote obsojalo, danes pa smo se nanje kar navadili. Mnogi, ki tako živijo, se tega ne sramujejo, čeprav hočejo biti kristjani. Zato bi morala biti prednostna naloga našega prizadevanja prav pastorala družine.

Velika je verska nevednost. Družine, ki naj bi versko vzgajale svoje otroke, tega niso sposobne, ker večinoma nimajo potrebnega znanja, zlasti pa svoje vere ne prakticirajo. Tudi duhovniki ne izkoristimo vseh možnosti, ki jih imamo na voljo. Katehet se nekako boji, da bi mladino odbil, zato se ji prilagaja, da jo sploh zbere skupaj. Kristjani bi potrebovali jasen osnovni pouk o veri, tisto, kar je v Katekizmu katoliške Cerkve ali vsaj v njenem Kompendiju. Duhovniki pri nedeljskih pridigah večinoma obnavljamo vsebino prebrane Božje besede, naši verniki pa bi potrebovali sistematično katehezo, se-

veda ob naslonitvi na Božjo besedo. Bojimo se oznanjati celoten nauk Cerkve, na primer o poslednjih rečeh, tudi o nevarnosti večnega pogubljenja.

S padanjem krščanske vernosti so se začele širiti različne sekte in praznoverje. Ko človek, ki je po naravi religiozno bitje, zapusti pravo vero, išče nadomestke.

Zaradi vseh navedenih in drugih negativnih dejstev se duhovne žile Cerkve na Slovenskem in slovenskega naroda mašijo, ali celo sploh odmirajo; tako Kristusovo srce ne more pošiljati svoje milosti po duhovih žilah do slehernega Slovenca, niti ne do slehernega slovenskega katoličana.

Ni pa vse tako črno! Imamo posameznike in družine ter razna duhovna gibanja ter (molitvene) skupine, ki si resno prizadevajo za poglobljeno krščansko življenje. Marsikje so kristjani dobro povezani z Bogom po molitvi, Božji besedi, mašni daritvi in prejemanju zakramentov. V primeri z razmerami pred 2. svetovno vojno so ti posamezniki in skupnosti seveda maloštevilni. Spomnimo se, kako je bila pred 2. svetovno vojno razširjena Marijina družba, koliko fantov in deklet, mož in žena je zajela in kako je vplivala na poglobljeno versko življenje; koliko družin je bilo posvečenih Jezusovem in pozneje Marijinemu srcu. Med 2. svetovno vojno so bile cerkve, ne samo ob nedeljah, ampak tudi ob prvih petkih in prvih sobotah polne. Odpira se vprašanje naših korenin, povratek k tem koreninam, seveda ob upoštevanju spremenjenih razmer.

Pogled v prihodnost

Potrebna bo nova evangelizacija in kateheza za odrasle, ki vodi do osebne in zrele vere. Kako priti do tistih ljudi, katerim rečemo, da so oddaljeni, in katerim bi bila nova evangelizacija najbolj potrebna ter so morada zanj dovezetni? Jezusove besede pred njegovim vnebohodom veljajo tudi nam: "Poj-

dite po vsem svetu in oznanite evangelij vsemu stvarstvu!" (Mr 16,15). "Pojdite torej in naredite vse narode za moje učence! Krščujte jih v ime Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih izpolnjevati vse, kar koli sem vam zapovedal!" (Mt 28,19-20). Po Jezusovi zamisli naj bi bil slovenski narod kot celota skupaj z drugimi narodi Jezusov učenec. Opo-minja nas tudi sv. Pavel: "Če namreč oznamam evangelij, nimam pravice, da bi se po-nášal, saj je to zame nujnost. Kajti gorje meni, če evangelija ne bi oznanjal!" (1 Kor 9,16).

Gre najprej za naše pričevanje z življenjem, za življenje iz ljubezni, za njim pa bo dobila svojo moč tudi živa beseda, poro-je-na iz verske izkušnje. Tu imajo nenadomest-ljivo vlogo krščanski laiki. Da bi bilo njihovo govorjenje učinkovito, morajo najprej vzpo-staviti prijateljski odnos z osebami, na katere se obračajo. Kadar ne bodo mogli govoriti z besedami, bodo govorili s srcem. Zanimali se bodo za bližnjega in za njegove probleme. Bližnji mora čutiti, da nam je pomemben.

Simbol evharistije / Meditacija o skrivnosti Svete Trojice, 2006/07. Vitraj, poslikava na ploščo iz večbarvnega taljenega stekla, premer 66 cm.

Če se zanimamo za bližnjega, se bo tudi on začel zanimati za nas in nas bo začel spraševati. Tedaj bo prišel trenutek, da bomo nevsiljivo spregovorili o svoji veri. Če bomo pristni kristjani in bomo živeli, kakor nas uči evangelij, naše besede ne bodo prazne.

Dobra metoda je metoda prižiganja luči. Tema se namreč prežene samo z lučjo. Zato je bolje prižgati luč, kakor preklinjati temo. Posredovati moramo Jezusovo luč, saj je on luč sveta: "Jaz sem luč sveta. Kdor hodi za menoj, ne bo hodil v temi, temveč bo imel luč življenja" (Jn 8,12). "Jaz sem prišel kot luč na svet, da nihče, kdor veruje vame, ne ostane v temi" (Jn 12,46). Treba je hoditi za Jezusom in vztrajno verovati vanj, da bomo postali deležni njegove luči in bomo tudi mi luč sveta: "Vi ste luč sveta" (Mt 5,14). Potrebujemo svetnikov, ki bodo svetili z lučjo Kristusove svetosti.

Ne pričuje pa le posameznik, ampak še bolj skupina, ki je zbrana v Jezusovem imenu, kajti tedaj je sam Jezus v skupini (prim. Mt 18,20). V takšni skupini se čuti medsebojna ljubezen in edinost. Pri tem gre za pričevanje občestvene duhovnosti, pričevanje navzočega in dejavnega Jezusa samega. Uresničile se bodo njegove besede: "Po tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, če boste med seboj imeli ljubezen" (Jn 13,35).

Pri evangelizaciji bodo imeli vedno večji pomen krščanski mediji. Tu bo treba še marsikaj postoriti. V središču evangelizacije mora biti Kristus in njegov evangelij. Med nami in v nas je navzoč po Svetem Duhu, po Božji besedi, po zakramentih in krščanskem življenju, po predstojnikih, po različnih skupinah in sploh v celotni Cerkvi. Kristus prepričljivo odgovarja na zapletena vprašanja današnjega človeka. Upoštevati bomo morali tudi njegov nauk o križu, kajti le po sprejemanju križa lahko kljubujemo razvajanosti in postanemo podobni Kristusu: "Če hoče kdo iti za menoj, naj se odpove sebi in vzame

vsak dan svoj križ ter hodi za menoj" (Lk 9,23). "Kdor ne nosi svojega križa in ne hodi za menoj, ne more biti moj učenec" (Lk 14,27). Če bomo oznanjali celoten Jezusov evangelij, tudi njegov evangelij o križu in njegove bolj zahtevne zapovedi, lahko računamo na izdatno pomoč njegove milosti. Poplitvenega evangelija pa ne bo podpiral, zato se zanj ne bodo odločali tisti mladi, ki resno in odgovorno jemljejo svoje življenje.

Vključenost v Evropo nas ne sme voditi do sprejemanja negativnosti, ki so se uveljavile na tej stari celini. Prav je, da sprejmemo pozitivna dejstva, negativnih pa se je treba izogibati. Poglobljati bo treba dialog med kristjani različnih veroizpovedi ter med kristjani in pripadniki drugih verstev.

Kristjan sam zase ne bo mogel vzdržati. Reševale ga bodo različne male skupine in občestva ter krščanska duhovna gibanja. Gre za to, da bi uresničevali Cerkev v malem, od družine pa do večjih skupnosti. Te krščanske skupine in gibanja že danes znatno prispevajo k duhovnemu utripu slovenskega naroda. Še večjo vlogo pa bodo imele v prihodnosti, zato se jih ni treba bati, kakor se čuti še danes ta strah in odklanjanje pri nekatereh duhovnikih. Morajo pa biti omenjene skupine in gibanja v edinosti s pastirji Cerkve in med seboj.

Upoštevati je treba tudi delovanje Svetega Duha, ki nas vedno znova preseneča. Ne smemo izgubiti upanja! Iz krize se vedno lahko rodi kaj dobrega, če ne bomo odpovedali. Zaupati moramo, da Cerkve peklenska vrata ne bodo premagala. Opiramo se na Jezusovo obljubo: "Jaz sem z vami vse dni do konca sveta" (Mt 28,20).

Vsaj za bližnjo prihodnost lahko sklepamo, da bodo Slovenci vedno bolj razkristjani in bo javno mnenje vedno bolj poganško, kakor da nastopa temna noč vere in Boga. Vendar pa se bo skupnost kristjanov, ki bo ostala zvesta, v svoji veri, upanju in lju-

bezni še bolj utrdila. Potrebna bo vzgoja za osebno zrelost in samostojno presojanje, za plavanje proti toku in dosledno življenje po evangeliju ter po nauku Cerkve. Pravi kristjan ne bo suženj javnega mnenja, ampak se bo odločal za krščanski način bivanja, čeprav bo pri tem trpel materialno škodo ali se bodo morda iz njega celo norčevali. Takrat se bo ravnal po Jezusovem blagru: "Blagor vam, kadar vas bodo zaradi mene zasramovali, preganjali in vse húdo o vas lažnivo govorili. Veselite in radujte se, kajti vaše plačilo v nebesih je veliko" (Mt 5,11-12).

Ker bo versko življenje v razkristjanjenem okolju težje, bo kristjan potreboval več molitve in sploh duhovnega poglobljanja. Ne bo dovolj samo obisk nedeljske in prazniške mašne daritve. Kristjan bo zato hodil na duhovne vaje in podobne duhovne prireditve, v skladu s svojim poklicem in sposobnostmi ter nagnjenji se bo vključeval v krščanska duhovna gibanja in različne skupnosti ter obiskoval duhovne tečaje krščanskega izobraževanja.

Bog ima svoja pota in marsikoga s pomočjo preizkušenj pripelje do verske in duhovne poglobitve. O tem bi vedeli veliko povedati tisti, ki sprejemajo te ljudi po naših romarskih cerkvah. Naši samostani kot duhovne oaze, domovi duhovnosti in romarska svetišča bodo vedno bolj pomembni kraji povezanosti z Bogom in tudi med seboj.

Pogled v zgodovino katoliške Cerkve nas lahko pouči, da je pri ohranjanju in poglobljanju vere pri naših prednikih imela izredno veliko vlogo prav Mati Marija. Kjer je zamrlo Marijino česčenje, je kaj kmalu nazadovala

tudi vera v Kristusa. Nič čudnega, saj je ona Mati Cerkve! Kdo pa naj se zanima za Cerkve, če ne prav njena Mati? Razveseljivo znamenje našega časa je dejstvo, da se obisk Marijinih romarskih svetišč strmo povečuje. Med njimi je na prvem mestu narodno svetišče na Brezjah z Marijo Pomagaj, ki je "vseh slovenskih src Kraljica". Poglobljeno in kristocentrično naravnano Marijino česčenje nas bo vodilo v poglobitev vere, upanja in ljubezni.

Današnje stanje nas ne sme navdajati s pesimizmom, saj je bilo v dvatisočletni zgodovini Cerkve že večkrat še bolj kritično, kakor je danes. Z nami je Kristus, Sveti Duh in nebeški Oče. Z nami je Devica Marija, angeli in vsi zveličani Slovenci. Danes imamo v vesoljni Cerkvi svetniške papeže in mnogo svetnikov, saj je papež Janez Pavel II. razglasil več blaženih in svetnikov, kakor so jih pred njim vsi papeži skupaj. Preganjanja Cerkve v prejšnjem stoletju so dala mnogo mučencev, ki so zdaj pri Bogu naši vzorniki in priprošnjiki. Ob upadanju števila praktičnih kristjanov naj nas tolažijo Kristusove besede: "Ne boj se, mala čreda, kajti vaš Oče je sklenil, da vam da kraljestvo!" (Lk 12,32). Bog, ki je dopustil, ne pa hotel tak razvoj Evrope in slovenskega naroda, ker on greh samo dopušča, ne pa želi, bo znal končno vse obrniti na dobro. Zgodilo se bo, kar je Devica Marija napovedala fatimskim pastirčkom in kar je pokojni papež Janez Pavel II. pogosto omenjal: "Končno bo moje brezmadežno Srce slavilo zmago." S tem bo slavilo zmago tudi presveto Jezusovo srce. Mi pa moramo pri tem prispevati svoj delež!